

Nyhetsbrev från Smittskydd och vårdhygien

Misluren nr 3, oktober 2025

Misluren är ett nyhetsbrev från enheten för Smittskydd och Vårdhygien till medarbetare och samarbetspartners i Region Västmanland och länets kommuner samt övriga intresserade. Misluren ges ut en gång per kvartal via [prenumeration](#) och innehåller ett axplock av det som hänt och det som är på gång. Synpunkter och önskemål om innehåll tas tacksamt emot, mejla smittskydd@regionvastmanland.se. Aktuella nyheter och relevanta dokument, riktlinjer och länkar hittar du på enhetens hemsida - [Smittskydd](#) och [Vårdhygien](#).

I detta nummer finns information om:

- Var uppmärksam på symtom på mässling!
- Listeria
- Vaccination covid-19 och influensa 2025/2026
- Influensa på SÅBO - ge snabbt antiviral behandling och profylax
- KAD-projekt
- Skydda dig mot luftvägsvirus
- Salmonellautbrott
- TBE - fortsatt hög smittrisk i Västmanland
- Från barriärvård till basala hygienrutiner - varför?
- EHEC (Enterohemorragisk Escherichia coli)-infektion
- Sexuellt överförda infektioner (STI)
- Smitta i förskola
- Vaccination mot vattkoppor införs i barnvaccinationsprogrammet 2027
- Beyfortus
- Årshjulet för systematiskt vårdhygienarbete
- Sjukdomar A-Ö

Var uppmärksam på symtom på mässling!

Under slutet av september diagnosticerades ett barn i förskoleåldern med mässling. Barnet var ovaccinerat och hade rest med familjen i ett afrikanskt land. De vanligaste svmtomen på mässling är initialt koniunktivit, hosta och feber. Efter några

vanligaste symtomen på mässling är initialt konjunktivit, hosta och feber. Efter några dagar kommer de klassiska utslagen. Mässling är vanligt i många länder utanför Norden och har under det senare året spridit sig i flera länder där svenskar turistar eller besöker släktingar. Mässling är mycket smittsamt och patienter med symtom som kan vara mässling skall tas om hand på isoleringsrum eller på ett sådant sätt att de inte riskerar att smitta andra.

Listeria

Sedan slutet av september har ett stort antal personer insjuknat efter att ha ätit på samma restaurang i Stockholm. Inget fall relaterat till utbrottet har konstaterats i Västmanland.

Listeriainfektion är en relativt ovanlig sjukdom som främst drabbar äldre och spädbarn. Förra året diagnosticerades tre personer med listeriainfektion i Västmanland. Människor smittas framför allt via intag av förorenade livsmedel. Listeriabakterier är tåliga bakterier som kan växa i kylskåpstemperatur. Typiska risklivsmedel är därför livsmedelsprodukter med längre hållbarhetstider, såsom rökt och gravad lax, mögel- och kittostar, färdigrätter och förpackade charkvaror som till exempel smörgåspålägg

[Listeria \(Stockholm, september 2025–\) — Folkhälsomyndigheten](#)

Vaccination covid och influensa 2025/2026

Startdatum för samvaccination mot covid-19 och influensa för rekommenderade riskgrupper är den 14 oktober.

De grupper som rekommenderas samvaccination mot både covid-19 och influensa är:

- Personer 75 år och äldre
- Personer som är 65 år och äldre och har dagliga omsorgsinsatser i hemmet, till exempel via hemtjänst eller på SÄBO. (Personer som enbart har hjälp med matleveranser eller städning omfattas inte.)
- Personer med nedsatt immunförsvar
- Personer som tillhör en medicinsk riskgrupp

Influensa på SÄBO – ge snabbt antiviral behandling och profylax

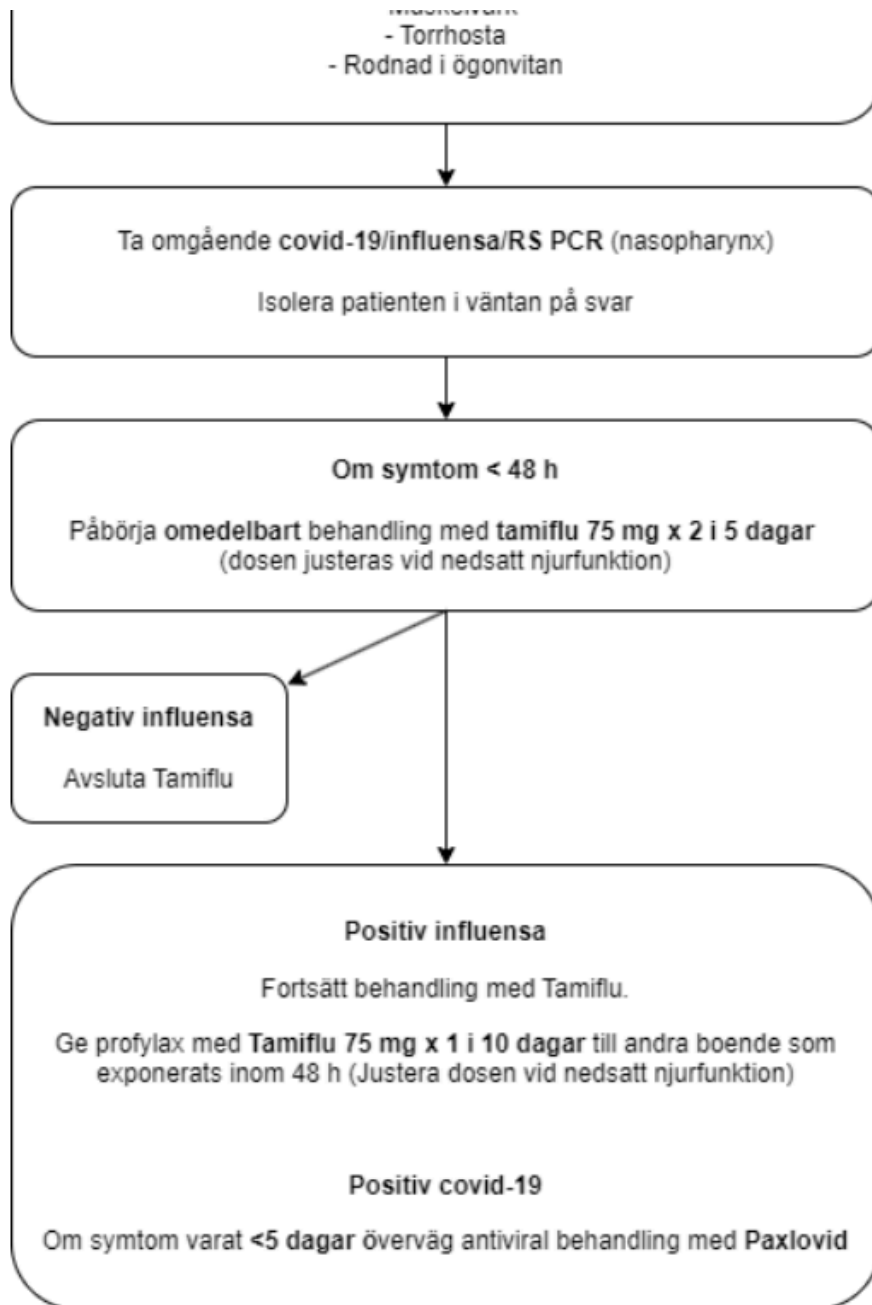
Personer som bor på SÄBO löper generellt ökad risk för ett svårare sjukdomsförlopp vid influensa. Det är därför mycket viktigt att antiviral behandling och antiviral profylax (Tamiflu) erbjuds tidigt vid misstanke om influensa. Sätt in behandling i väntan på provsvar och sätt ut behandlingen om provet visar att patienten *inte* har influensa. Provtagning för influensa/covid-19/RSV är kostnadsfri för vårdcentralerna under perioden december-mars. Förebygg smittspridning genom att separera sjuka från friska och noggrant tillämpa basala hygienrutiner.

Läs mer om handläggning av misstänkt influensa vid SÄBO:

[Influensa på SÄBO - antiviral behandling och profylax](#)

Misstanke om influensa under influensasäsong

- Hög feber
- Huvudvärk
- Muskelvärk

KAD-projekt

I Region Västmanland har vi under året genomfört ett projekt kring katetrar och katetervård. Du kan läsa mer här:

[Förebygg KAD-relaterad urinvägsinfektion - Region Västmanland](#)

Som en del i projektet planerar vi en produktvisning för hela länet.

Datum: 12 december

Tid: 09.00-12.00

Plats: Västmanlands sjukhus Västerås, Samlingslokalen, ingång 29

Skydda dig mot luftvägsvirus

Alla luftvägsvirus smittar på motsvarande sätt, genom kontakt med infekterade droppar och sekret från luftvägarna. Skyddsutrustning så som munskydd och visir ska därför inte bara användas utifrån positiva provsvar utan också utifrån patientens symtom.

De regionövergripande dokumenten gällande olika luftvägsvirus finns i

De regionövergripande dokumenten gällande olika luftvägsvirus finns i ledningssystemet med instruktioner om bland annat placering av smittad och exponerad patient, skyddsutrustning och smittfrihet.

Salmonellautbrott

Pågående utbrott av salmonella i 11 regioner i Sverige under perioden 2 augusti till den 5 september. Hittills är 48 fall kopplade till utbrottet genom genetiska jämförelser. Samma genetiska variant har påträffats på en svensk värphönsanläggning. Äggen återkallades från butiker den 27/8.

Västmanland har 3 fall som genetiskt kan kopplas ihop med andra drabbade i Sverige. I Sörmland finns den största andelen smittade och flertalet av de smittade återfinns på äldreboende.

Små barn, äldre och personer med nedsatt immunförsvar är särskilt sårbara för Salmonella, men sjukdomen är i de flesta fallen inte farlig.

[Salmonella Enteritidis \(Sverige, augusti 2025-\) - Folkhälsomyndigheten](#)

TBE – fortsatt hög smittrisk i Västmanland

Hela Västmanland klassas som riskområde för TBE. Hittills i år har 18 fall rapporterats, varav åtta fall under september månad och ett fall under oktober. Årets antal fall är tre fler än samma period föregående år. I flera regioner i Sverige ses en kraftig ökning jämför med tidigare i år. I Västmanland är det hittills en blygsam ökning jämfört med förra året.

Vaccination rekommenderas till de som vistas i skogs- och gräsområden, eller har husdjur som ofta får fästingar.

Nya nationella riktlinjer för TBE-vaccin har publicerats av Svenska Infektionsläkarföreningen (SILF). Den viktigaste förändringen är att immunfriska som tagit minst fyra doser vaccin innan 50 års ålder, kan glesa ut påfyllnadsdos till vart tionde år, oavsett intervall av tidigare doser. För personer som har nedsatt immunförsvar eller som inte erhållit fyra doser innan 50 års ålder gäller som tidigare påfyllnad vart femte år.

Från barriärvård till basala hygienrutiner – varför?

Tidigare användes begreppet barriärvård som ett samlingsnamn för åtgärder som skulle skydda mot smittspridning i vården. Problemet var att begreppet barriärvård tolkades olika och kunde betyda allt från handskar till full skyddsutrustning. Det skapade osäkerhet i hur smittskyddsåtgärder tillämpades.

Begreppet Barriärvård har successivt ersatts av Basala hygienrutiner – och det finns goda skäl till det.

Idag talar vi istället om basala hygienrutiner (SOSFS 2015:10). De är tydligt definierade och gäller alltid – i all vård och omsorg – oavsett om patienten har en känd smitta eller inte. Det innebär enhetlighet och stärker både patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Till basala hygienrutiner finns tillägg. Tilläggen används när det krävs extra skydd, som vid luftburen smitta eller droppsmitta. Tilläggen kan exempelvis utgöras av munskydd och visir eller andningsskydd.

Kort sagt: vi har gått från ett otydligt begrepp (barriärvård) till basala hygienrutiner - ett tydligt och nationellt regelverk med definierade tillägg för att bättre skydda både

ett tydligt och nationellt regelverk med definierade tillägg för att bättre skydda både patienter och personal.

[Punktprevalensmätning: Basala hygienrutiner och klädregler](#)

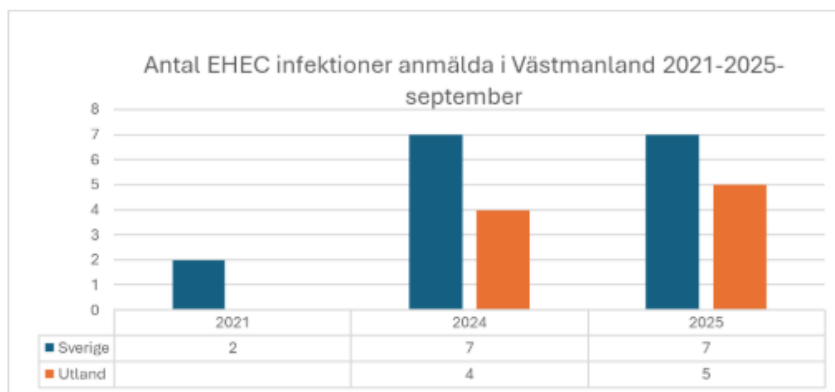
EHEC (Enterohemorragisk Escherichia coli)-infektion

EHEC-infektioner har ökat i Västmanland under de senaste 2 åren. I år har vi hittills haft 12 rapporterade fall, varav 7 fall smittade i Sverige. Förra året inträffade 11 fall under hela året, 7 fall var smittade i Sverige.

Varje år rapporteras cirka 800 fall av EHEC smittade i Sverige. De flesta fallen är sporadiska men flera utbrott har också rapporterats genom åren.

Infektionen EHEC är en zoonos (infektion som kan överföras mellan djur till människor) som i typfallet ger upphov till blodiga diarréer, magkramp, illamående och kräkning.

En allvarlig komplikation vid EHEC-infektion är hemolytiskt uremiskt syndrom (HUS). HUS kan leda till njursvikt som kräver dialys och intensivvård. Komplikationen HUS kan utvecklas i alla åldrar men framför allt hos barn under 5 år.

Sexuellt överförda infektioner (STI)

Under november kommer en STI-kampanj med fokus på gonorré att synas i sociala medier och i väntrum.

I samband med World AIDS Day erbjuds ett kostnadsfritt lunchwebbinarium; Att leva med hiv idag - vård och bemötande i en tid av smittfri hiv.

26/11 kl. 12.00–13.00

[Att leva med hiv idag – vård och bemötande i en tid av smittfri hiv](#)

1/12 kl. 12.00–13.00

[Att leva med hiv idag – vård och bemötande i en tid av smittfri hiv](#)

Smitta i förskolan

Genom ett förebyggande arbete med hygien, smitta och infektioner kan förskolor minska risken för smittspridning, främja hälsa och öka möjligheten för barn att delta i den pedagogiska verksamheten.

Under hösten erbjuder Smittskyddsenheten digitala utbildningstillfällen och nätverksträffar riktade till rektorer och hygienombud på förskolor i Västmanlands län.

län. Föreläsningen "Grundläggande utbildning" utgår från vägledningen ["Smitta i förskolan"](#) och tar upp smitta och smittspridning, riskmiljöer på förskolan, förebyggande hygienrutiner, verktyg och kunskapsstöd. Hygienombudsträffarna lyfter aktuella ämnen och ger deltagarna möjlighet till erfarenhetsutbyte. Mer information hittar du på [Smittskyddsenhetens hemsida](#).

Vill din verksamhet också bli en diplomerad Friskare förskola? Sedan 2024 har ett trettiotal förskolor runt om i landet deltagit i ett pilottest för att bli en friskare förskola genom Antibiotikasmart Sverige. Nu har flera av dessa tagit steget till att bli diplomerade [Antibiotikasmart Sverige](#).

Vaccination mot vattkoppor införs i barnvaccinationsprogrammet 2027

Regeringen har beslutat att vaccination mot vattkoppor införs i barnvaccinationsprogrammet från 2027. Enligt förslaget ska också barn upp till 18 år som inte är immuna mot vattkoppor sedan tidigare erbjudas så kallad ikappvaccination.

[Vaccin mot vattkoppor införs i det nationella allmänna vaccinationsprogrammet för barn - Regeringen](#)

[Regeringen föreslår vaccin mot vattkoppor till alla barn — Folkhälsomyndigheten](#)

Beyfortus

Från och med 10 september får alla nyfödda barn den monoklonala antikroppen Beyfortus som skydd mot allvarlig RSV-infektion. Sannolikt kommer det att påverka antalet RS-fall och antalet familjer som söker vård för sina RS-sjuka barn under kommande säsong.

Årshjulet för systematiskt vårdhygienarbete

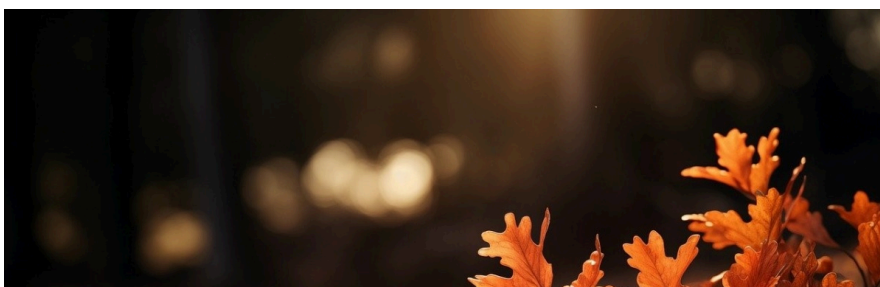
I det vårdhygieniska årshjulet finns verktyg för att arbeta med vårdhygieniska frågor och genom att följa årshjulet varje månad säkerställer du att arbetet sker systematiskt och att inget område missas. Årshjulet vänder sig till vård och omsorg, oavsett utförare. Under hösten finns, bland annat, information om luftvägsvirus, magsjuka, PPM BHK, HALT och städning.

[Årshjul för systematiskt vårdhygienarbete - Region Västmanland](#)

Sjukdomar A-Ö

Information om smittsamma sjukdomar, hur du anmäler och hur du smittspårar finner du under respektive diagnos på

[Sjukdomar A-Ö - Region Västmanland](#)

Smittskydd och Vårdhygien Region Västmanland

Smittskyddsläkare

Daniel Heimer

021-17 56 18

Biträdande smittskyddsläkare/hygienläkare

Elisabeth Freyhult

021-481 87 74

Enhetschef

Isabel Sadzak

021-17 44 72

Hygiensjuksköterska Slutenvård

Lina Olsson

021-17 30 24

Hygiensjuksköterska Slutenvård

Martina Ågren

021-17 41 98

Hygiensjuksköterska Primärvård, Kommunal vård och omsorg

Anna Arnell Chadda

021-17 44 49

Hygiensjuksköterska Primärvård, Kommunal vård och omsorg

Novalie Mörk

021-17 45 32

Hygiensjuksköterska Slutenvård, Primärvård, Kommunal vård och omsorg

Moa Johansson

021-17 51 23

Smittskyddssjuksköterska

Lena Sars

021-17 51 24

Smittskyddssjuksköterska

Maria Kling Kullback

021-17 37 33

Smittskyddssjuksköterska

Åsa Larsson

021-17 51 25

Administratör

Ulrika Toresson Silfvernagel

021-17 51 20

